

سؤال‌های نسبتاً دشوار

۱- کدام بیت با بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

«دوستی از من به من نزدیک‌تر / از رگ گردن به من نزدیک‌تر»

- ۱) متصل‌تر با همه دوری به من / از نگه با چشم و از لب با سخن
- ۲) دعای جان تو ورد زبان مشتاقان / همیشه تا که بود متصل مسا و صباح
- ۳) دل وصل تو ای مهرگسل می‌خواهد / ایام وصال متصل می‌خواهد
- ۴) باد نخوت برون کن از خاکم / متصل کن به عنصر پاکم

%۷۰
 %۵۸
 ۹۸/۰۸/۱۷

۲- مفهوم بیت زیر به کدام گزینه نزدیک است؟

«گلستان کند آتشی بر خلیل / گروهی بر آتش برد ز آب نیل»

- ۱) به تولای (دوستی) تو در آتش محنت چو خلیل / گویا در چمن لاله و ریحان بودم
- ۲) بهر خلیل خویشتن، آتش دهد افروختن / و آن آتش نمرود راه اشکوفه و نسربین کند
- ۳) تا همچو خلیل آتش اندر نشوی / چون خضر به آب زندگانی نرسی
- ۴) عارفان از قهر بیش از لطف می‌یابند فیض / بر خلیل‌الله باغ دلگشا در آتش است

%۷۰
 %۴۰
 ۹۵/۰۷/۲۳

۳- کدام بیت با بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

«محال است سعدی که راه صفا / توان رفت جز بر پی مصطفی»

- ۱) ای نفس پاک منزل خاکت خجسته باد / تنها نه بر تو جور و جفای زمان برفت
- ۲) به‌جز احمد در کس را مزین باز / ز احمد گرد اینجا گه سرافراز
- ۳) احمد مرسل به طعن و سخره‌ی بوجهل بود / موسی عمران به تسخرهای فرعون‌ی چنان
- ۴) از خودی نارفته نتوان آمدن / از خودی رفتیم و آن گه آمدیم

%۶۹
 %۵۴
 ۹۸/۰۱/۱۶

۴- کدام بیت به عبارت «ما از رگ گردن به شما نزدیک‌تریم» اشاره می‌کند و ارتباط معنایی بیشتری با آن دارد؟

- ۱) جهان جمله فروغ روی حق‌دان / حق اندر وی ز پیدایی است پنهان
- ۲) ناامیدی را خدا گردن زده است / چون گنه (گناه) مانند طاعت آمده است
- ۳) دست او، طوق (گردن‌بند) گردن جانت / سر برآورده از گریبان
- ۴) غمگین نیم که خلق شمارند بد مرا / نزدیک می‌کند به خدا دست رد مرا

%۶۹
 %۴۲
 ۹۸/۰۸/۰۳

۵- کدام بیت با بیت «بشر ماورای جلالش نیافت / بصر منتهای جمالش نیافت» قرابت معنایی کمتری دارد؟

- ۱) ای نبرده کسی به کنه تو راه / تاری و دیو و اورمزد و اله
- ۲) چون به گرد تو عقل برگردد / این کلافه کلافه‌تر گردد
- ۳) هر که را دید لایق دیدار / خویش را می‌کند بدو اظهار
- ۴) در تو و هستی تو حیرانم / این بدانسته‌ام که نادانم

%۶۶
 %۳۸
 ۹۶/۰۹/۱۷

۶- کدام عبارت‌ها دربارهٔ بیت زیر درست است؟

«ای نام نکوی تو سردفتر دیوان‌ها / وی طلعت روی تو، زینت‌ده عنوان‌ها»

- (الف) «وی» در بیت به معنای «او»، ضمیر سوم‌شخص مفرد آمده است.
- (ب) «منادا» در بیت پنهان شده است.
- (ج) «فعل اسنادی» در بیت پنهان شده است.
- (د) مرجع ضمیر در بیت، «انسان مسلمان» است.

%۶۶
 %۳۸
 ۹۸/۰۷/۱۹

(۴) الف، د

(۳) ج، د

(۲) ب، ج

(۱) الف، ب

۷- بیت کدام گزینه هم‌مفهوم است با بیت «برگ درختان سبز در نظر هوشیار / هر ورقش دفتری است معرفت کردگار»؟

- ۱) می‌فشانند برگ زرد از شاخ دل / تا بروید برگ سبز متصل
- ۲) چو شاخه بار نیارد، چه برگ سبز و چه زرد / چو چوب همسر آذر شود، چه خشک و چه تر
- ۳) در صنع اله بی‌عدد برهان است / در برگ گلی هزار گون داستان است
- ۴) ما همه فانی و بقا بس تو راست / ملک تعالی و تقدس تو راست

%۶۶
 %۳۴
 ۹۵/۰۵/۰۱

	%۶۵
	%۳۰
	۹۷/۰۹/۱۶

- ۸- در بیت «هیچ کس از جای او آگاه نیست / هیچ کس را در حضورش راه نیست» نقش دستوری واژه‌های قافیه چیست؟
- (۱) مسند، نهاد
(۲) مسند، متمم
(۳) نهاد، مفعول
(۴) نهاد، نهاد

	%۶۴
	%۲۹
	۹۷/۰۷/۲۰

- ۹- در بیت «چشم دل باز کن که جان بینی / آن چه نادیدنی است آن بینی» ...
- (۱) «مسند» و «مفعول» هست ولی «متمم» نیست.
(۲) «متمم» و «مفعول» هست ولی «مسند» نیست.
(۳) «متمم» و «مسند» هست ولی «مفعول» نیست.
(۴) هر سه نقش دستوری «متمم»، «مسند» و «مفعول» هست.

	%۶۴
	%۵۲
	۹۸/۰۷/۱۹

- ۱۰- کدام بیت خداوند را «دوستی از من به من نزدیک تر / از رگ گردن به من نزدیکتر» می‌خواند؟
- (۱) حق از آن حبل خواند قرآن را / تا بگیری به سان حبل آن را
(۲) به تو نزدیک تر ز حبل ورید / تو در افتاده در ضلال بعید
(۳) گناه باده پرستان به توبه نزدیک است / خدا پناه دهد از غرور هشیاران!
(۴) تا به نزدیک‌ترین وعده وصلت برسم / از خدا می‌طلبم عمر ابد پیوندی

سؤال‌های دشوار

	%۶۳
	%۳۴
	۹۵/۰۷/۲۲

- ۱۱- زمان فعل یا افعال مصرع نخست کدام بیت با دیگر افعال متفاوت است؟
- (۱) عشق آمد و عقل را به‌درکرد / فرزند نگر چه با پدر کرد!
(۲) کی صبر کند علاج عاشق؟ / باید شد و چاره‌ی دگر کرد
(۳) بر خورد ز عمر هر که یک بار / بر صفحه‌ی عارضت نظر کرد (عارض: چهره)
(۴) امروز نسیم بوی جان داشت / مانا به حوالیت گذر کرد (مانا: مانند آن است که، انگار)

	%۶۳
	%۱۰
	۹۶/۰۷/۲۱

- ۱۲- در عبارت زیر درباره‌ی بوستان، چند نادرستی محتوایی وجود دارد؟
- «کتابی است به نثر آمیخته به نظم، که در قرن ششم هجری به قلم سعدی شیرازی آفریده شده است. این کتاب هشت باب دارد و منظومه‌ای است عاشقانه.»
- (۱) یکی
(۲) دو تا
(۳) سه تا
(۴) چهار تا

	%۶۲
	%۳۹
	۹۷/۰۷/۲۰

- ۱۳- در کدام گزینه با کلمه‌ی «سر»، مفهوم کنایی «ترک کردن» ساخته شده است؟
- (۱) مکن جور بر خردگان ای پسر / که یک روزت افتد بزرگی به سر
(۲) تا نپنداری کآشفتگی از سر بنهاد / تا نگوئی که ز مستی به خبر باز آمد
(۳) کس از سر بزرگی نباشد به چیز / کدو سر بزرگ است و بی مغز نیز
(۴) خواهی که مهتری و بزرگی به سر بری / خالی مباش یک نفس از حال کهتران

	%۶۱
	%۴۹
	۹۷/۰۷/۲۰

- ۱۴- مفهوم کدام بیت دیرپاب‌تر است؟
- (۱) شنیده‌ام سخنی خوش که پیر کنعان گفت / فراق یار نه آن می‌کند که بتوان گفت
(۲) ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست؟ / منزل آن مه عاشق کش عیار کجاست؟
(۳) روان گوشه‌گیران را جبینش طرفه گلزاریست / که بر طرف سمن‌زارش همی گردد چمان ابرو
(۴) چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست / سخن‌شناس نه ای جان من خطا این جاست

	%۶۱
	%۴۷
	۹۶/۰۲/۰۱

- ۱۵- مفهوم مصرع دوم بیت زیر را در کدام بیت می‌توان یافت؟
- «همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بیوشی / همه بیشی تو بگاهی، همه کمی تو فزایی»
- (۱) چه جوییم از این گنبد تیزگرد / که هرگز نیاساید از کارکرد
(۲) اگر خود نزادی خردمند مرد / نبودی ورا روز ننگ و نبرد
(۳) سرانجام هر دو به خاک اندرند / به تاریک دام هلاک اندرند
(۴) یکی را همی تاج شاهی دهد / یکی را به دریا به ماهی دهد

۱۶- کدام بیت با ابیات زیر هم‌مفهوم است؟ (کهنتر: کوچک‌تر - عنقا: سیمرغ - مهتر: بزرگتر - سدره: نام درختی ارزشمند)

«گر کند کهن‌نوازی شاهباز لطف تو / بال عنقا را ز عزت سایبان سازد مگس»

ور کند از مهتران عزت‌ستانی قهر تو / سدره در چشم اولوالابصار خوار آید چو خس»

- ۱) به نام خدایی که جان آفرید / سخن گفتن اندر زبان آفرید
- ۲) یکی را به سر برنهد تاج بخت / یکی را به خاک اندر آرد ز تخت
- ۳) بشر ماورای جلالش نیافت / بصر منتهای جمالش نیافت
- ۴) محال است سعدی که راه صفا / توان رفت جز بر پی مصطفی

%۶۰
 %۴۹
 ۹۷/۰۹/۱۶

۱۷- همهٔ ابیات زیر با هم قرابت معنایی دارند به‌جز بیت گزینهٔ ...

- ۱) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم ننگنجی / نتوان شبه تو جستن که تو در وهم نیایی
- ۲) نیابد بدو نیز اندیشه راه / که او برتر از نام و از جایگاه
- ۳) هزاران قرن عقل پیر در تاخت / کمال ذره‌ای زین راه شناخت
- ۴) گر از حق نه توفیق خیری رسد / کی از بنده چیزی به غیر می‌رسد؟

%۵۹
 %۴۴
 ۹۵/۰۷/۲۳

۱۸- فارغ از اشخاص، مفهوم بیت کدام گزینه با مفهوم بیت زیر یکسان است؟

«محال است سعدی که راه صفا / توان رفت جز بر پی مصطفی»

- ۱) یار مفروش به دنیا که بسی سود نکرد / آن که یوسف به زر ناسره بفروخته بود
- ۲) قطع این مرحله بی هم‌راهی خضر مکن / ظلمات است بترس از خطر گمراهی
- ۳) ای بسا یوسف‌رویان که درین مصر بدند / که چو یعقوب پدرشان مگر از کنعان نیست
- ۴) جان ابراهیم مجنون گشت اندر شوق او / تیغ را بر حلق اسماعیل و اسحق می‌زند

%۵۹
 %۳۷
 ۹۶/۰۷/۲۱

۱۹- کدام عبارت با مصراع دوم بیت «جهان متفقی بر الهیتش / فرومانده از کنه ماهیتش» قرابت معنایی دارد؟

- ۱) جهان بگشتم و دردا به هیچ شهر و دیار / نیافتم که فروشند بخت در بازار
- ۲) بدان خدای که در شهر بند امکان نیست / متاع معرفتش نیم ذره در بازار
- ۳) به حاذقی که ز داروی حکمتش گردید / شکسته‌رنگ خزان و شکفته‌روی بهار
- ۴) به کاوش مژه از کور تا نجف بروم / اگر به هند به خاکم کنی و گر به تبار

%۵۵
 %۳۱
 ۹۷/۰۸/۰۴

۲۰- بن مضارع، از مصدر نخستین فعل کدام بیت در برابر آن نادرست آمده است؟

- ۱) گر من از سرزنش مدعیان اندیشم / شیوه‌ی مستی و رندی نرود از پیشم
- ۲) شاه شوریده‌سران خوان من بی‌سامان را / زان که در کم‌خردی از همه عالم بیشم
- ۳) شعر خونبار من ای باد بدان یار رسان / که ز مژگان سیه بر رگ جان زد نیشم
- ۴) من اگر باده خورم و نه چه کارم با کس / حافظ راز خود و عارف وقت خویشم

%۵۵
 %۱۶
 ۹۶/۰۷/۲۱

اندیش
خوان
دان
خور

سؤال‌های دشوارتر

۲۱- کدام بیت از بوستان سعدی نیست؟

- ۱) گفتن از زنبور بی‌حاصل بود / با یکی در عمر خود ناخورده نیش
- ۲) سخن ماند از عاقلان یادگار / ز سعدی همین یک سخن یاد دار
- ۳) به دولت کسانی سر افراختند / که تاج تکبر بینداختند
- ۴) طریقت جز این نیست درویش را / که افکنده دارد تن خویش را

%۵۴
 %۴۱
 ۹۵/۰۷/۲۳

۲۲- در کدام گزینه واژه‌های بدون استفاده از بن مضارع ساخته شده است؟

- ۱) دانش - خنده - ساختار
- ۲) گیرنده - رویش - گریه
- ۳) گوینده - خواهش - دانا
- ۴) کوشش - خوانا - سازش

%۵۴
 %۳۵
 ۹۸/۰۱/۱۶

۲۳- کدام بیت با بیت زیر قرابت معنایی بیشتری دارد؟

«محال است سعدی که راه صفا / توان رفت جز بر پی مصطفی»

	٪۵۳
	٪۱۵
	۹۷/۰۸/۱۸

- (۱) خیرگی بار آرد آن را کز برای علم خویش / دیده بر خورشید تابان افگند بی مقتدا
- (۲) کار هر موری نباشد با سلیمان گفتگو / یار هر سگبان نباشد رازدار پادشا
- (۳) آتش نفس از نمیرد آب طوفان دررسد / باد کبر از کم نگردد خاک بر فرق کیا
- (۴) بیست سال اندر جهان بی کفش باید گشت از آنک / پای روح الله ازین بردوخت نعلین هوا

۲۴- زمان افعال بیت زیر به ترتیب کدام است؟

«خزان خواهیم شد ساقی کنون مستی غنیمت دان / که لاله ساغر و شبنم شراب ناب را ماند»

	٪۵۰
	٪۲۰
	۹۵/۰۶/۲۶

- (۱) آینده، امر، گذشته
- (۲) آینده، امر، حال
- (۳) حال، گذشته
- (۴) گذشته، حال

۲۵- مفهوم کدام بیت با بیت زیر قرابت بیشتری دارد؟

«تو که جوهر نه‌ای نداری جای / چون رسد در تو وهم شیفته‌رای؟»

	٪۵۰
	٪۱۹
	۹۸/۰۳/۲۴

- (۱) پرستار امرش همه چیز و کس / بنی آدم و مرغ و مور و مگس
- (۲) یکی را به سر برنهد تاج بخت / یکی را به خاک اندر آرد ز تخت
- (۳) جهان متفق بر الهیتش / فرومانده از کنه ماهیتش
- (۴) محال است سعدی که راه صفا / توان رفت جز بر پی مصطفی

۲۶- در ساختمان چند تا از کلمه‌های زیر از بن مضارع استفاده شده است؟

«پرستار - بخشنده - کریم - سردفتر - زینت‌ده - بزرگی - ماورا - خطاپوش - گفت‌گو - بوریا - پرس‌وجو»

	٪۴۹
	٪۱۶
	۹۷/۰۹/۱۶

- (۱) دو تا (۲) سه تا (۳) پنج تا (۴) شش تا

۲۷- بیت کدام گزینه، به همان داستان مذهبی‌ای اشاره می‌کند که بیت زیر به آن اشاره کرده است؟

«پدرم روضه‌ی رضوان به دو گندم بفروخت / ناخلف باشم اگر من به جوی نفروشم»

	٪۴۹
	٪۱۰
	۹۵/۰۸/۰۷

- (۱) آن‌جا که برق عصیان، بر آدم صفی (برگزیده) زد / ما را چگونه زبید، دعوی بی‌گناهی؟
- (۲) یار با ماست، چه حاجت که زیادت طلبیم؟ / دولت صحبت آن مونس جان ما را بس
- (۳) یوسف گم‌گشته بازآید به کنعان غم‌خور / کلبه‌ی احزان شود روزی گلستان، غم‌خور
- (۴) یار مفروش به دنیا، که بسی سود نکرد / آن‌که یوسف به زر ناسره بفروخته بود

۲۸- کدام بیت با دو بیت زیر قرابت معنایی بیشتری دارد؟

«بنده همان به که ز تقصیر خویش / عذر به درگاه خدای آورد

ور نه سزاوار خداوندی‌اش / کس نتواند که به جای آورد»

	٪۴۸
	٪۱۸
	۹۸/۰۱/۱۶

- (۱) آن که مقدم‌ عدمش بر وجود / چون کندش کس به خدایی سجود
- (۲) شرف مرد به جود است و کرامت به سجود / هر که این هر دو ندارد عدمش به ز وجود
- (۳) همچو سایه بر طوافم گرد نور آفتاب / گه سجودش می‌کنم گاهی به سر می‌ایستم
- (۴) کاش نومیدی چو خاک خشک بر بادم دهد / کز جبین بی‌سجودم جوهر نم رفته‌است

۲۹- کدام بیت به داستان زندگی پیامبری اشاره می‌کند؟

(۱) بسیار بود سرو روان و گل خندان / لیکن نه بدین صورت و بالا که تو داری

(۲) پیداست که سرپنجه‌ی ما را چه بود زور / با ساعد سیمین توانا که تو داری

(۳) سحر سخنم در همه آفاق ببرند / لیکن چه زند با ید بیضا (دست سفید) که تو داری

(۴) امثال تو از صحبت (هم‌نشینی) ما ننگ ندارند / جای مگس‌ست این همه حلوا که تو داری

	٪۴۷
	٪۱۵
	۹۵/۰۷/۲۳

۳۰- بیت کدام گزینه، به همان داستان مذهبی‌ای اشاره می‌کند که بیت زیر به آن اشاره کرده است؟

«پدرم روضه‌ی رضوان به دو گندم بفروخت / ناخلف باشم اگر من به جوی نفروشم»

	٪۳۹
	٪۱۵
	۹۶/۰۷/۲۱

- (۱) نه من از پرده تقوا به در افتادم و بس / پدرم نیز بهشت ابد از دست بهشت
- (۲) یوسف به این رها شدن از چاه دل مبند / این بار می‌برند که زندانی‌ات کنند
- (۳) مرا مهر سیه چشمان ز سر بیرون نخواهد شد / قضای آسمان است این و دیگرگون نخواهد شد
- (۴) یا رب این آتش که بر جان من است / سرد کن زان سان که کردی بر خلیل

پاسخ‌نامه تشریحی

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۴۷۵۰ تا ۵۵۰۰ از هر ۱۰ سوال به ۱ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۵۵۰۰ تا ۶۲۵۰ از هر ۱۰ سوال به ۲ (یا ۳) سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۶۲۵۰ به بالا از هر ۱۰ سوال به بیش از ۴ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۴۷۵۰ تا ۵۵۰۰ از هر ۱۰ سوال به ۲ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۵۵۰۰ تا ۶۲۵۰ از هر ۱۰ سوال به ۳ (یا ۴) سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۶۲۵۰ به بالا از هر ۱۰ سوال به بیش از ۵ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۴۷۵۰ تا ۵۵۰۰ از هر ۱۰ سوال به ۵ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۵۵۰۰ تا ۶۲۵۰ از هر ۱۰ سوال به ۶ (یا ۷) سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۶۲۵۰ به بالا از هر ۱۰ سوال به بیش از ۸ سوال پاسخ دهند.

دشوارتر

دشوار

نسبتاً دشوار

فارسی - پایه هشتم

درس اول: ستایش، پیش از اینها (نسیباً دشوار)

۱. گزینۀ «۱»
در بیت گزینۀ «۱»، شاعر می‌گوید خداوند به انسان، از «نگاه به چشم» و از «لب به سخن» نیز نزدیک‌تر است. مفهوم بیت صورت سؤال نیز نزدیکی خداوند به انسان است.

(صفحه ۱۳ کتاب فارسی - مفهومی)

۲. گزینۀ «۲»
همه چیز در اختیار خداست. گاه پیامبر خود را در قالب فرمان پادشاه زمانه به آتش می‌فرستد و آتشی را بر پیامبر خود گلستان می‌کند. مفهوم ابیات صورت سؤال و گزینۀ «۲»، همین اختیار خداوند در انجام امور است.

(صفحه ۱۰ کتاب فارسی - مفهومی)

۳. گزینۀ «۲»
مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و بیت گزینۀ «۲»، لزوم توجه به پیامبر اسلام و پیروی از اوست.

(صفحه ۱۰ کتاب فارسی - مفهومی)

۴. گزینۀ «۳»
شاعر در بیت گزینۀ «۳»، دست خداوند را گردنبندی برای گردن جان انسان می‌داند، دستی که از گریبان آدمی بیرون آمده است. این بیت با عبارت صورت سؤال نزدیکی معنایی دارد.

(صفحه ۱۵ کتاب فارسی - مفهومی)

۵. گزینۀ «۳»
به جز بیت گزینۀ «۳» همه ابیات بیان می‌کنند خداوند ورای آن است که عقل انسانی بتواند او را چنان که هست درک کند. در واقع این ابیات در بیان ناتوانی انسان در فهم خداوند با هم قرابت معنایی دارند.

(صفحه ۱۰ کتاب فارسی - مفهومی)

۶. گزینۀ «۲»
بیت صورت سؤال، منادا و فعل اسنادی پنهان شده دارد: «ای (کسی که) نام نکوی تو سردفتر دیوان‌ها (است)، و ای (کسی که) طلعت روی تو، زینت‌ده عنوان‌هاست.» دقت کنید «وی» در بیت مخفف «و ای» آمده است و مخاطب بیت که همان مرجع ضمیرهاست، خداست؛ نه انسان مسلمان.

(صفحه ۹ کتاب فارسی - دانش‌های ادبی و زبانی)

۷. گزینۀ «۳»
مصراع «در صنع اله بی‌عدد برهان است» یعنی «در آفرینش خداوند برهان‌های بسیاری هست.» بیت صورت سؤال نیز می‌گوید «هر ورق از برگ درختان سبز، برای هوشیار، دفتری از معرفت است.»

(مشابه صفحه ۱۰ کتاب فارسی - مفهومی)

۸. گزینۀ «۱»
واژه‌های قافیه‌ی بیت، «آگاه» و «راه» است: «هیچ کس از جای او آگاه نیست»: «آگاه» مسند است. «هیچ کس را در حضورش راه نیست»: «در حضورش راه برای هیچ کس نیست»: «راه» نهاد است.

(صفحه ۱۲ کتاب فارسی - دانش‌های ادبی و زبانی)

۹. گزینۀ «۱»
دقت کنید «که» حرف اضافه نیست که متمم بسازد. «چشم دل باز کن»: «چشم دل» مفعول / «جان بینی»: «جان» مفعول / «آن چه نادیدنی است»: «آن چه» نهاد، «نادیدنی» مسند / «آن بینی»: «آن» مفعول

(صفحه ۱۰ کتاب فارسی - دانش‌های ادبی و زبانی)

۱۰. گزینۀ «۲»
عبارت «از حبل ورید به تو نزدیک‌تر» در بیت گزینۀ «۲»، همان مفهومی است که در بیت صورت سؤال به آن اشاره شده است.

(صفحه ۱۳ کتاب فارسی - مفهومی)

درس اول: ستایش، پیش از اینها (دشوار)

۱۱. گزینۀ «۲»
بازگردانی و بررسی ابیات:

گزینۀ «۱»: «آمد» و «به‌درکرد» هر دو گذشته است.

گزینۀ «۲»: چه زمانی صبر، عاشق را علاج می‌کند؟ واضح است که فعل این بیت به زمان گذشته نیست.

گزینۀ «۳»: «بر خورد» یعنی «میبوه و نتیجه برداشت کرد»، فعلی به زمان گذشته است.

گزینۀ «۴»: «داشت» فعلی به زمان گذشته است.

(صفحه ۱۵ کتاب فارسی - دانش‌های ادبی)

۱۲. گزینۀ «۴»
بوستان، «کتابی است به نظم، که در قرن هفتم هجری به قلم سعدی شیرازی آفریده شده است. این کتاب ده باب دارد، و منظومه‌ای است اخلاقی و اجتماعی و عرفانی.»

(صفحه ۱۰ و بخش اعلام کتاب فارسی - تاریخ ادبیات)

۱۳. گزینۀ «۲»
عبارت کنایی «از سر بنهاد» یعنی «ترک کرد».

(صفحه ۱۰ کتاب فارسی - آرایه‌های ادبی)

۱۴. گزینۀ «۳»
وجود «رای» غیرمفعولی، به هم‌ریختن جایگاه اجزای جمله و تصویرسازی به نسبت غریبی که در بیت گزینۀ «۳» هست، این بیت را دیرپاب‌تر از دیگر ابیات کرده است.

(صفحه ۱۴ کتاب فارسی - دانش‌های ادبی و زبانی)

۱۵. گزینۀ «۴»
ابیات صورت سؤال و گزینۀ «۴» هر دو در بیان این که «هر بالا و پایین‌شدنی به خواست خداست» قرابت معنایی دارند. در سایر ابیات این مفهوم وجود ندارد.

(مشابه صفحه ۱۰ کتاب فارسی - مفهومی)

۱۶. گزینۀ «۲»
ابیات صورت سؤال و بیت گزینۀ «۲»، متفق‌القولند که خداوند اگر بخواهد شخصی را خوار می‌کند و اگر بخواهد، او را ارجمند می‌گرداند.

(صفحه ۱۰ کتاب فارسی - مفهومی)

۱۷. گزینۀ «۴»
به جز بیت گزینۀ «۴»، همه ابیات بیان می‌کنند عقل و خرد انسان در فهم ذات خداوند ناتوان است. این مفهوم در عبارات «تو در فهم ننگی»، «تو در وهم نیایی»، «اندیشه نیز به او راه نمی‌یابد»، و «عقل پس از هزاران قرن تلاش، همچنان ذرّه‌ای از کمال را نشانخته است.» دیده می‌شود. بیت گزینۀ «۴» می‌گوید: «اگر از حق توفیق کلّی خیر نرسد، از بندهای کمکی به دیگران بر نمی‌آید.»

(مشابه صفحه ۱۰ کتاب فارسی - مفهومی)

۱۸. گزینۀ «۲»
مفهوم بیت صورت سؤال این است که انسان نمی‌تواند بی پیروی از راهنمای دانا، به راه درست برود. این مفهوم در بیت گزینۀ «۲» نیز هست.

(صفحه ۱۰ کتاب فارسی - مفهومی)

۱.۹. گزینه ۲»

مفهوم مصرع دوم بیت صورت سؤال این است که مخلوقات نمی‌توانند خداوند را به درستی بشناسند. در بیت گزینه‌ی «۲» نیز شاعر می‌گوید متاع معرفت خداوند حتی به اندازه‌ی نیم‌ذره در بازار نیست.

(صفحه ۱۰ کتاب فارسی - مفهومی)

۲.۰. گزینه ۳»

نخستین فعل بیت گزینه «۳»، «رسان» است در معنای «برسان» و بن مضارع آن «رسان». دقت کنید «بدان» در بیت گزینه «۳» یعنی «به آن». در سایر ابیات:

گزینه «۱»: بن مضارع «اندیشم» در معنای «بیندیشم»: «اندیش»

گزینه «۲»: بن مضارع «خوان» در معنای «بخوان»: «خوان»

گزینه «۴»: بن مضارع «خورم» در معنای «بخورم»: «خور»

(صفحه ۱۵ کتاب فارسی - دانش‌های ادبی و زبانی)

درس اول: ستایش، پیش از اینها (دشوارتر)**۲.۱. گزینه ۱»**

بوستان سعدی در قالب مثنوی است. در بیت گزینه «۱»، در انتهای مصراع‌ها واژه‌های قافیه وجود ندارد، پس این بیت مثنوی نیست و از بوستان انتخاب نشده است.

(صفحه ۱۰ و بخش اعلام کتاب فارسی - تاریخ ادبیات)

۲.۲. گزینه ۱»

واژه «ساختار» از بن ماضی «ساخت» ساخته شده است. دیگر واژه‌ها:

گزینه «۱»: دانش: دان: بن مضارع «دانستن» - خنده: خند: بن مضارع «خندیدن»

گزینه «۲»: گیرنده: گیر: بن مضارع «گرفتن» - رویش: روی: بن مضارع «رویدن» - گریه: گری: بن مضارع «گریستن»

گزینه «۳»: گوینده: گوی: بن مضارع «گفتن» - خواهش: خواه: بن مضارع «خواستن» - دانا: دان: بن مضارع «دانستن»

گزینه «۴»: کوشش: کوش: بن مضارع «کوشیدن» - خوانا: خوان: بن مضارع «خواندن» - سازش: ساز: بن مضارع «ساختن»

(صفحه ۱۵ کتاب فارسی - دانش‌های ادبی و زبانی)

۲.۳. گزینه ۱»

شاعر در بیت پاسخ می‌گوید اگر کسی بخواهد بی‌راهنما به راهی برود، مثل کسی است که بخواهد مستقیماً به خورشید نگاه کند. حاصل این کار، خیرگی است. مفهوم «بی‌نتیجه‌بودن حرکت بی‌راهنما» در بیت صورت سؤال نیز آمده است.

(صفحه ۱۰ کتاب فارسی - مفهومی)

۲.۴. گزینه ۲»

«خواهیم شد» به وضوح فعل آینده و «دان» به وضوح فعل امر است، اما دقت کنید جمله‌ی «لاله به ساغر و شبنم به شراب ناب می‌ماند» تشبیهی است و فعل آن به زمان حال است.

(صفحه ۱۵ کتاب فارسی - دانش‌های ادبی)

۲.۵. گزینه ۳»

ابیات صورت سؤال و گزینه «۳» در بیان ناتوانی انسان در فهم ذات خداوند قرابت معنایی دارند.

(صفحه ۱۰ کتاب فارسی - مفهومی)

۲.۶. گزینه ۴»

واژه‌های صورت سؤال و بن‌های مضارع آن‌ها:

پرستار: پرست (بن مضارع «پرستیدن») - بخشنده: بخش (بن مضارع «بخشیدن») - زینت‌ده: ده (بن مضارع «دادن») - خطاپوش: پوش (بن مضارع «پوشیدن») - گفت‌وگو: گو (بن مضارع «گفتن») - پرس‌وجو: (بن مضارع «پرسیدن») و «جستن»

(صفحه ۱۵ کتاب فارسی - دانش‌های ادبی و زبانی)

۲.۷. گزینه ۱»

بیت صورت پرسش و بیت گزینه‌ی «۱»، هر دو به داستان رانده‌شدن آدم (ع) از بهشت اشاره می‌کنند.

(صفحه ۱۵ کتاب فارسی - مفهومی)

۲.۸. گزینه ۱»

بیت گزینه‌ی «۱» نیز مانند ابیات صورت سؤال، می‌گوید انسان در شکرگزاری از خداوند ناتوان است.

(مشابه صفحه ۱۰ کتاب فارسی - مفهومی)

۲.۹. گزینه ۳»

خداوند به موسی گفت دست در گریبان خویش برد و بیرون آرد. موسی چنین کرد و دستش نورانی هویدا شد. در بیت گزینه‌ی «۳» با عبارت «پد بیضا» به این داستان اشاره شده‌است.

(صفحه ۱۵ کتاب فارسی - مفهومی)

۳.۰. گزینه ۱»

بیت صورت پرسش و بیت گزینه‌ی «۱»، هر دو به داستان رانده‌شدن آدم (ع) از بهشت اشاره می‌کنند.

(مشابه صفحه ۱۵ کتاب فارسی - مفهومی)

درس دوم: خوب جهان را ببین! (نسبتاً دشوار)**۳.۱. گزینه ۲»**

شاعر در بیت گزینه «۲» می‌گوید علم خداوند بر احوال نبوده بیناست و لطف او از رازهای (اسرار) پنهان، باخبر است. واژه «اصرار» یعنی «پافشاری». واژگان مهم از نظر املائی در ابیات:

«قریب: نزدیک، آشنا / تضرع: زاری کردن / بصیر: بینا / بحر: دریا»

(صفحه ۱۷ کتاب فارسی - املا)

۳.۲. گزینه ۱»

«که» در مصراع «برق از شوق که می‌خندد بدین سان قاه‌قاه» معنای «چه کسی» دارد: «برق از شوق چه کسی بدین سان قاه‌قاه می‌خندد؟» این واژه در مصراع «جانا تو را که گفت که احوال ما مپرس؟» نیز همین معنا را دارد: «جانا، چه کسی به تو گفت احوال ما را نپرسی؟»

«که» در سایر گزینه‌ها، حرف ربط و پیونددهنده اجزای یک جمله یا دو جمله به هم است.

(صفحه ۲۰ کتاب فارسی - درک مطلب)

۳.۳. گزینه ۴»

در بیت «الف»، تشبیه «خود» به «قمری» واضح است. در بیت «ب» نیز شاعر خود را به «مرغ هواگرفته» تشبیه کرده است. ابیات «ج» و «د» تشبیه ندارند.

(صفحه ۲۱ کتاب فارسی - آرایه‌های ادبی)

۳.۴. گزینه ۱»

در مصراع گزینه «۱» شاعر می‌پرسد چه کسی این گوی سنگین را میان آسمان قرار داده است؟ پاسخ خداست.

(صفحه ۲۰ کتاب فارسی - مفهومی)